

การนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลลาภวิทยาลัย สมุทรปราการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
Supervision within Nawaminthrachinuthit Suankularbwitayalai
Samutprakarn School Under the Office of Secondary
Education Service Area Samut Prakan

ภริตา พรหมคุณ¹ ฐิตาภรณ์ เฟื่องหนู²

Received : July 24, 2024

Revised : August 3, 2024

Accepted : September 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลลาภวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลลาภวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลลาภวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลลาภวิทยาลัย สมุทรปราการ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และต่ำที่สุดคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลลาภวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีพหุแนวทาง ดังต่อไปนี้ (1) จัดโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างโรงเรียน (2) การสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ (3) ส่งเสริมการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน (4) สร้างกระบวนการสำหรับการประเมินผล (5) การจัดเก็บข้อมูล

คำสำคัญ: การนิเทศภายในของโรงเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The purpose of this research were to study on Supervision within Nawaminthrachinuthit Suankularb Wittayalai Samutprakarn School Under the Office of Secondary Education Service Area Samut Prakan. This study aimed to study: 1) The internal supervision conditions of Nawaminthrachinuthit Suankularb Wittayalai Samutprakarn School Under the Office of Secondary Education Service Area Samut Prakan 2) guidelines for developing internal supervision of Nawaminthrachinuthit Suankularb Wittayalai Samutprakarn School Under the Office of Secondary Education Service Area Samut Prakan. The sample group includes 130 teachers. Research tools including questionnaires and interviews. Statistics used to analyze data including percentage, mean, standard deviation. and content analysis

Results showed that:

1. Results of the study of supervision conditions within Nawaminthrachinuthit Suankularb Wittayalai Samutprakarn School Under the Office of Secondary Education Service Area Samut Prakan. Overall, the average is at a high level. When considering each aspect, it was found that. The highest average was in curriculum development, followed by group work skills development. and the lowest is Action research in the classroom.

2. Results of the study of guidelines for developing supervision within Nawaminthrachinuthit Suankularb Wittayalai Samutprakarn School Under the Office of Secondary Education Service Area Samut Prakan, has several approaches as follows: (1) Organize teacher exchange programs between schools (2) Encourage participation in academic activities (3) Promote group work and collaborative learning (4) Create a process for evaluation (5) Data collection

Keywords: Supervision in school

บทนำ

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรม นำความรู้ สมานฉันท์ มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รู้จักประมาณมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การรักษาวินัยธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตลอดทั้งมีทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้น จะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และ กระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2559 : 19) ในการที่จะบรรลุเจตนารมณ์ได้นั้น สถานศึกษานับว่ามีบทบาทมากเพราะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพโดยพัฒนากระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งระบบรวมทั้งพัฒนาภาระงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) (2566 : 22) กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษามีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบท มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท สถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ และโรงเรียนคุณภาพได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบท

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพ ซึ่งถ้าปัญหาต่าง ๆ ถูกแก้ไขไป ผู้สอนก็สามารถสอนได้อย่างเต็มที่ผู้เรียนก็เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข กระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอน และผู้เรียนก็เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพและมีมาตรฐานสามารถที่จะนำไปช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ครูก็จะเกิดความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ ใหม่ ๆ เป็นการพัฒนาวิชาชีพควบคู่กันไปด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การนิเทศ การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นอีกหนึ่งวิธีการที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุง สิ่งที่ยกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ร่วมบริหาร เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคุณครูและนักเรียน ย่อมทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนจะสนองตอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาถือว่า มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษานับว่าเป็นประโยชน์ต่อครู เพราะว่าการนิเทศช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง หากครูผู้สอนมีความสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แสวงหาวิธีการต่างๆ รวมถึงจัดบรรยากาศในห้องเรียน ครูก็จะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบ และมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานทุกด้าน การสนับสนุนให้ครูสามารถประเมินผลการทำงานของตนเองได้ ครูสามารถมองเห็นด้วยตนเองว่า ตนเองประสบผลสำเร็จในการสอน ได้มากน้อยเพียงใด ช่วย

เปิดโอกาสครูให้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ครูผู้สอนแต่ละคนสามารถสังเกตการณ์ทำงานหรือการสอนของครูคนอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตนได้ การแลกเปลี่ยนปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์การสอน และรับเอาวิธีการใหม่ ๆ จากครูคนอื่นไปทดลองใช้ รวมทั้งเรียนรู้วิธีการช่วยเหลือ ให้การสนับสนุนแก่ครูคนอื่น ๆ ช่วยกระตุ้นครูให้มีการวางแผนกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวปฏิบัติ ครูแต่ละคนสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูเพื่อตัดสินใจ เกี่ยวกับปัญหาการสอนภายในโรงเรียน การวางแผนหรือให้บริการเสริมวิชาการ การพัฒนา หลักสูตร และการกระตุ้นให้ครูผู้สอนทำงานวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูซึ่งให้เห็นความสามารถในการควบคุมและจัดการความน่าเชื่อถือของงานวิชาการ ของครูได้เป็นอย่างดี และการนิเทศจะเป็นกระบวนการที่ทำทลายความสามารถของครูให้มีความคิดเชิงนามธรรมสูงขึ้นในขณะปฏิบัติงาน ครูผู้สอนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับซึ่งเป็นผลมาจากผลการประเมิน ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นข้อดีและข้อเสียของการปฏิบัติงาน รวมทั้งแนวทางที่จะใช้ในเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำทลาย และ ช่วยพัฒนาแนวคิดเชิงนามธรรมของครูให้สูงขึ้น (ธานินทร์ ขุนนนท์, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2563) นอกจากนี้งานวิจัยหลายฉบับได้รายงานเกี่ยวกับการจัดสภาพ การจัดการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนโดยทั่วไปว่า โรงเรียนได้จัดให้มีการนิเทศการสอน ภายในโรงเรียนขึ้นแล้ว แต่สภาพที่ได้จัดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจด้านอื่น ๆ แล้วยังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยและยังขาดประสิทธิภาพ ขาดหลักเกณฑ์ และกระบวนการที่ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากประสบ ปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่สำคัญคือ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรภายในโรงเรียนที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งการไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากหน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป การขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เหล่านี้เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว การนิเทศภายในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยที่สำคัญของผู้บริหารภายในระบบและวิธีการที่หลากหลายที่มีผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภายในของโรงเรียน อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษารวมไปถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้นำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์และกลวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงาน คุณภาพภายในของโรงเรียนและการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำนวน 133 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำนวน 130 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การนิเทศภายใน ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) การพัฒนาทางวิชาชีพ 4) การพัฒนาหลักสูตร 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องการศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายใน 5 ด้าน ได้แก่ (1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (2) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (3) การพัฒนาทางวิชาชีพ (4) การพัฒนาหลักสูตร (5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน วัดค่าระดับคะแนนตามมาตรวัดของ Likert Scale (Likert, 1967, p. 90) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเรียงจากค่ามากที่สุดไปหาค่าน้อยที่สุดคือ 5, 4, 3, 2, 1 ดังนี้

5 หมายถึง การนิเทศภายในโรงเรียนฯ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การนิเทศภายในโรงเรียนฯ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การนิเทศภายในโรงเรียนฯ มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การนิเทศภายในโรงเรียนฯ มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การนิเทศภายในโรงเรียนฯ มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม โดยนำข้อคำถามแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดของแบบสอบถามความคิดเห็น ตอนที่ 1 หลังจากหาค่าเฉลี่ยแล้ว มาเป็นประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ

5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและโครงสร้าง (Content Validity) และนำมาหาค่าความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence)

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Lee J. Cronbach, 1978, p. 161) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์
3. นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามข้อที่ต่ำที่สุดของแต่ละด้านมาทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการนิเทศภายใน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W, Best, 1978, p. 190) ดังนี้

4.50-5.00 แสดงว่า การนิเทศภายในมีการดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 แสดงว่า การนิเทศภายในมีการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 แสดงว่า การนิเทศภายในมีการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 แสดงว่า การนิเทศภายในมีการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 แสดงว่า การนิเทศภายในมีการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์เพื่อแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์การนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ด้านที่	ภายในนิเทศภายใน	$\bar{x}$	σ	ลำดับที่	ความหมาย
1	ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.01	1.00	4	มาก
2	ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.19	1.01	2	มาก
3	ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.15	0.92	3	มาก
4	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.20	1.03	1	มาก
5	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3.99	1.00	5	มาก
รวม		4.10	0.99	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การนิเทศภายในของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 1.03) รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 1.01) และต่ำที่สุดคือด้านที่ 5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 1.00)

ตารางที่ 2 ตารางสรุปประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่เห็นตรงกัน 3 ท่าน

ที่	ประเด็นสัมภาษณ์	ค่าคะแนน
1	จัดโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างโรงเรียน : สถานศึกษาสามารถจัดโครงการแลกเปลี่ยนครูกับโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความชำนาญในด้านเทคนิคการสอนเฉพาะ โดยให้ครูได้มีโอกาสไปสัมผัสกับวิธีการสอนและบรรยากาศการทำงานที่แตกต่าง	3
2	การสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ: การสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ เช่น การเข้าร่วมการประชุมวิชาการ การนิเทศการ หรือการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการสอน	3
3	ส่งเสริมการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน: การสนับสนุนให้นักเรียนและครูทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้จากกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3
4	สร้างกระบวนการสำหรับการประเมินผล: สร้างกระบวนการที่ชัดเจนและเป็นระเบียบในการประเมินผลของหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร	3
5	การจัดการเก็บข้อมูล: การเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เป็นระบบและเป็นรายละเอียด เช่น การสำรวจสำหรับความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย	3

จากตารางที่ 2 พบว่า ประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่เห็นตรงกัน 3 ท่าน เรียงลำดับดังต่อไปนี้ 1) จัดโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างโรงเรียน 2) การสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ 3) ส่งเสริมการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน 4) สร้างกระบวนการสำหรับการประเมินผล 5) การจัดการเก็บข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ภายในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จากประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ข้อ ที่มีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน มาสังเคราะห์เป็นโครงการได้ 3 โครงการ ดังนี้

2.1) แนวทางพัฒนา ข้อที่ 1 ควรมีการดำเนินการจัดโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างโรงเรียน: สถานศึกษาสามารถจัดโครงการแลกเปลี่ยนครูกับโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความชำนาญในด้านเทคนิคการสอนเฉพาะ โดยให้ครูได้มีโอกาสไปสัมผัสกับวิธีการสอนและบรรยากาศการทำงานที่แตกต่าง และการส่งเสริมการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน: การสนับสนุนให้นักเรียนและครูทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการช่วยให้

พวกเขาได้เรียนรู้จากกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสังเคราะห์เป็นโครงการได้ คือ โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสังเคราะห์เป็นโครงการได้ คือ โครงการประชุมวิชาการระหว่างโรงเรียน

2.2) แนวทางพัฒนา ข้อที่ 2 ควรมีการดำเนินการจัดการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ: การสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ เช่น การเข้าร่วมการประชุมวิชาการ การนิเทศการ หรือการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการสอน ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสังเคราะห์เป็นโครงการได้ คือ โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.3) แนวทางพัฒนา ข้อที่ 4 ควรมีการดำเนินการสร้างกระบวนการสำหรับการประเมินผล: สร้างกระบวนการที่ชัดเจนและเป็นระเบียบในการประเมินผลของหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร และการจัดการเก็บข้อมูล: การเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เป็นระบบและเป็นรายละเอียด เช่น การสำรวจสำหรับความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสังเคราะห์เป็นโครงการได้ คือ โครงการการวิพากษ์หลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่าผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า คุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบการนิเทศภายใน มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศและได้ดำเนินงานสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง ผู้ให้การนิเทศมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ทำการนิเทศ มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูรู้จักการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างสถานศึกษาสามารถจัดโครงการแลกเปลี่ยนครูกับโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความชำนาญในด้านเทคนิคการสอนเฉพาะ โดยให้ครูได้มีโอกาสไปสัมผัสกับวิธีการสอนและบรรยากาศการทำงานที่แตกต่าง การสนับสนุนให้ร่วมกิจกรรมวิชาการ เช่น การเข้าร่วมการประชุมวิชาการ การนิเทศการ หรือการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการสอน สนับสนุนให้นักเรียนและครูทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้จากกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างกระบวนการที่ชัดเจนและเป็นระเบียบในการประเมินผลของหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร เก็บข้อมูลในรูปแบบที่เป็นระบบและเป็นรายละเอียด เช่น การสำรวจสำหรับความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชชุดา เขียวช่อม (2561, น. 74) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกวดศึกษาเขตที่พหลวงเจงงาม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดศึกษาเขตที่พหลวงเจงงาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายวินิตย์ ดวงสนาม (2561, น. 97) เรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีพหุแนวทาง เนื่องจาก (1) จัดโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างโรงเรียน : สถานศึกษาสามารถจัดโครงการแลกเปลี่ยนครูกับโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความชำนาญในด้านเทคนิคการสอนเฉพาะ โดยให้ครูได้มีโอกาสไปสัมผัสกับวิธีการสอนและบรรยากาศการทำงานที่แตกต่าง (2) การสนับสนุนให้ร่วมกิจกรรมวิชาการ: การสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ เช่น การเข้าร่วมการประชุมวิชาการ การนิเทศการ หรือการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการสอน (3) ส่งเสริมการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน: การสนับสนุนให้นักเรียนและครูทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้จากกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (4) สร้างกระบวนการสำหรับการประเมินผล: สร้างกระบวนการที่ชัดเจนและเป็นระเบียบในการประเมินผลของหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร (5) การจัดการเก็บข้อมูล: การเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เป็นระบบและเป็นรายละเอียด เช่น การสำรวจสำหรับความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา ฤทธิธ (2563, น. 95) เรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน (1) ด้านการกระบวนการนิเทศควรมีการสำรวจความต้องการโดยสังเกตซักถามและแลกเปลี่ยนอย่างเป็นมิตร (2) ด้านเทคนิควิธีการนิเทศควรร่วมมือจัดทำแผนการนิเทศให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น การลดบทบาทของครูการจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความสุข (3) ด้านกิจกรรมการนิเทศ ควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการแจ้งแผนนิเทศไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การนิเทศมีการปฏิบัติได้จริง (4) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรมีการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันโดยมีการดำเนินการตามแผนและคู่มือการนิเทศและสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา ศรีชนะ (2563, น. 176) เรื่องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ (1) ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน (2) ด้านการวางแผน และพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน (3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน (4) ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน (5) ด้านการเผยแพร่และขยายผลอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนภายในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปจรรย์ หงส์แก้ว (2563, น. 196) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวางรูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของ 52 สถานศึกษา ทั้งนี้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน (2) ขอบข่ายการนิเทศภายใน (3) กระบวนการนิเทศภายใน (4) ประสิทธิผลการนิเทศภายใน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีพหุแนวทางมาสังเคราะห์และเขียนเป็นโครงการเพื่อนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณานำไปใช้ในแผนพัฒนาองค์กร ประจำปีต่อไป

- 1) โครงการประชุมวิชาการระหว่างโรงเรียน
- 2) โครงการการวิพากษ์หลักสูตร
- 3) โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรวิจัยเรื่องผลของกระบวนการนิเทศภายในที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครู
- 2) ควรวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่องานนิเทศภายในของโรงเรียน

รายการอ้างอิง

- จรรยา ศรีชนะ. (2563) การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธานินทร์ ชุนนนท์. ศึกษาวิเคราะห์งานนิเทศภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2.
สัมภาษณ์. 29 พฤษภาคม 2563
- ปาจริย์ หงส์แก้ว. (2563) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562
- วิษชุดา เขียวช่อม. (2561) การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกวดศึกษาเขตทัพหลวงแจรงาม. วารสารการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(พ.ศ. 2566 - 2570), (2566 : 22)
- อัจฉริยา ฤทธิธ. (2563) สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, Vol.30, หน้า 607-610.